

ศิลปะการแสดง 'หนังใหญ่'

ศิลปะการแสดง เป็นหนึ่งในสาขาของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ เป็นหนทางหนึ่งในการป้องกันคุ้มครองเพื่อไม่ให้เกิดการสูญเสียด้านลักษณะ สุนทรียภูมิปัญญาที่เป็นองค์ความรู้ โดยประเภทของศิลปะการแสดงมีทั้ง ดนตรี เพลงร้อง และนาฏศิลป์ การละคร

"หนังใหญ่" ศิลปะการแสดงเก่าแก่เป็นอีกหนึ่งรายการจากสาขาดังกล่าว โดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรมขึ้นทะเบียนไว้ในปี 2552 ด้วยเอกลักษณ์โดยหากค้นจากข้อมูลหนังสือศิลปะการแสดง มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติได้ให้ความรู้ พาสัมผัสศิลปะแขนงนี้ซึ่ง หนังใหญ่เป็นการแสดงที่ใช้ตัวหนังขนาดใหญ่เป็นตัวละคร โดยมีผู้เชิดให้เกิดเงาบนจอ และใช้การพากย์ การเจรจาเป็นการดำเนินเรื่อง

องค์ประกอบสำคัญในการแสดง ซึ่งได้แก่ "ตัวหนัง" ทำจากแผ่นหนังวัวแห้งขนาดใหญ่แกะสลัก ฉลุ ลวดลายสวยงามเป็นตัวละครต่าง ๆ ตรึงแผ่นหนังด้วยก้านไม้ เคลื่อนไหวโดยการเชิดผ่านแสงทาบเงาลงบนจอ "จอหนัง" ซึ่งจอด้วยผ้าขาวในแนวสูงและกว้าง รอบจอใช้ผ้าสีแดงทาบริมทั้งสี่ด้านเพื่อคนดูจะได้มองเห็นหน้าตา

ส่วน "ดนตรีประกอบการแสดง" ใช้วงปี่พาทย์เครื่องใหญ่ บรรเลงประกอบการเคลื่อนไหวและการแสดงอารมณ์ต่าง ๆ ของการแสดง นอกจากนี้ในองค์ประกอบสำคัญที่ต้องกล่าวถึงอีกคือ "ผู้เชิด" ซึ่งมีหน้าที่บังคับตัวหนังให้เคลื่อนไหวไปอย่างมีชีวิตชีวา ไปตามบทบาทและทำนองเพลง

"ผู้พากย์และเจรจา" จะมีสองคนอยู่คนละมุมจอ ผู้พากย์จะต้องมีความเข้าใจเรื่องที่จะแสดงเป็นอย่างดี และจะต้องเข้าใจเรื่องที่จะแสดงเป็นอย่างดี ต้องมีความเข้าใจดนตรี เข้าใจเพลงที่ใช้ประกอบการแสดงด้วยเช่นกัน อีกทั้งยังมีรายละเอียดของอุปกรณ์สร้างแสงสว่างในยามค่ำคืน โดยสมัยโบราณใช้การก่อไฟเผาถ่านมะพร้าวเพื่อให้เกิดแสงสว่างจับหน้าจอสวยงาม และวรรณกรรมที่ใช้แสดง นิยมแสดงเรื่อง รามเกียรติ์ เป็นต้น

จากการแสดงยังส่งต่อองค์ความรู้หลากหลายแขนงให้ศึกษา ทั้งนี้หนังใหญ่ เป็นการผสมผสานศิลปะหลากหลายแขนงทั้ง วรรณศิลป์ นาฏศิลป์ วาดศิลป์ ดนตรีศิลป์และทัศนศิลป์ ผสมเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน ฯลฯ ส่วนหนึ่งนี้บอกเล่าถึงศิลปะการแสดงหนังใหญ่ การแสดงที่มีเอกลักษณ์ เป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมทรงคุณค่า.

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ระลอกใหม่ในประเทศไทย ยังคงคุกคาม ตะลุยกโลกใบใหญ่ สัปดาห์นี้ "ที่มีามังกร" ขอพาน้องๆ ไปชมนิทรรศการ โครงการศิลปะร่วมสมัย สู้ภัย โควิด ด้วยจิตสำนึก ซึ่งจัดโดยสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม ที่ชั้น 1 หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนินจนถึงวันที่ 29 ม.ค. ทุกวัน เวลา 10.00-19.00 น.

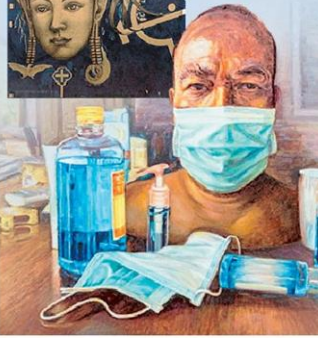
ยกเว้นวันจันทร์

ภายในนิทรรศการ นำเสนอผลงานทัศนศิลป์ของศิลปินแห่งชาติ ศิลปินร่วมสมัย ที่สร้างสรรค์ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จำนวน 208 ชิ้น ร่วมกับการนำเสนอผลงานภาพถ่ายจากการประกวดภาพถ่ายในหัวข้อ "บันทึกคนไทย น้ำใจไม่มีหมด" รวม 1,101 ภาพ โดยช่างภาพฝีมือดีจากทั่วประเทศ สะท้อนถึงการปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนต่างๆ ในรูปแบบนิวนอร์มอล ปรากฏให้เห็นในมุมมองเชิงบวก ทั้งการให้กำลังใจการให้ความช่วยเหลือการแสดงน้ำใจในรูปแบบต่างๆ

สำหรับผลงานที่น่าสนใจและนำมาจัดแสดงในสาขาทัศนศิลป์ อาทิ "Miss Corona virus, Universe 2019" โดย นายปัญญา วิจินธนสาร สื่อถึงการมองความเลวร้ายของไวรัสในมุมมองกลับให้เป็นเรื่องของความงดงาม และเป็นบทเรียนที่ทำให้ทุกคนต้องปรับวิถีชีวิตใหม่ โดยเคารพธรรมชาติ, "อยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติ" ของ นายสมศักดิ์ รัชส์สุวรรณ กับแนวคิดให้

โครงการ ศิลปินร่วมสมัย สู้ภัยโควิด ด้วยจิตสำนึก

(สาขาทัศนศิลป์และสาขาภาพถ่าย)
Fighting Covid-19 with heARTS

ความร่วมมือกับสังคมไม่ให้มีโรคติดต่อกัน, "The Hero" โดย นายโอกาสเจริญสุข ถ่ายทอดความเสียสละและความอดทนในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรทางการแพทย์ เพราะเขาเหล่านั้นคือ "HERO"

ขณะที่ผลงาน สาขาภาพถ่าย อาทิ ภาพ “เป็นห่วงนะ” ผลงานของ นายนิรุทธิ์ ขาวปะคำ จ.กาฬสินธุ์ ซึ่งได้รางวัลชนะเลิศสะท้อนการช่วยเหลือของทีมสหวิชาชีพด้านการแพทย์ หน่วยงานรัฐ จิตอาสา ในการดูแลเยียวยาผู้สูงอายุและผู้ป่วยที่ไม่กล้าไปพบแพทย์เพราะกลัวติดโรคในสถานพยาบาล, ภาพ “หนึ่งคนให้หลายคนรับ One gives... Ones get” ผลงานรางวัลรองชนะเลิศ โดย นายวสันต์ วณิชชากร ที่บันทึกบรรยากาศหน้าตู้ปันสุขที่ อ. ประจันตคาม มีผู้เดือดร้อนมา ยืนเข้าแถวหนึ่งเมตร ตามมาตรการรักษาระยะห่างทางสังคม

นอกจากนี้ มีผลงานรางวัลภาพถ่ายดีเด่นภาคใต้ ได้แก่ ภาพ “NewNormal 3” ของ นายสุวรรณ บันทิต นำเสนอการแต่งกายของศิลปินมโนราห์ 3 คน โดยใช้หน้ากากปิดปากตนเองเพื่อส่งความ

ปรารถนาให้ผู้สังคมไทยให้ตระหนักว่าการใส่หน้ากากเป็นวิถีชีวิตปกติแบบใหม่ที่ควรเกิดขึ้นในสังคมไทย, ภาพถ่ายดีเด่นภาคเหนือ ภาพ “ทำบุญใส่บาตรปราศจากโควิด” โดย นายสุริยา พลละคร เป็นภาพพระสงฆ์สามเณรใส่หน้ากากอนามัยขณะออกบิณฑบาตร รวมถึงชาวพุทธที่มาใส่บาตรก็สวมใส่หน้ากากด้วย.

ช่วงนี้อากาศหนาว คนป่วยมากขึ้นทุกวัน เสน่ห์ไทย สัปดาห์นี้ “พี่หิ้งห้อย” ขอเสนอ “ตำรายาหลวงปู่สุข” วัดปากคลองมะขามเฒ่า อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม สาขาวรรณกรรมพื้นบ้านและภาษา ปี 2561

หลวงปู่สุข เป็นพระภิกษุสำคัญที่มีชื่อเสียงของ วัดปากคลองมะขามเฒ่า หรือเดิมชื่อ วัดอุ้มทอง ใน จ.ชัยนาท เป็นผู้มีความรู้ทางการแพทย์พื้นบ้าน ในขณะที่มีชีวิตอยู่ได้ถ่ายทอดการใช้ยาสมุนไพรในการรักษาโรคให้กับลูกศิษย์และบุคคลทั่วไป โดยหนึ่งในศิษย์เอกที่ได้รับการกล่าวขานว่าเป็น “หมอเทวดา” นั่นคือ พล.ร.อ.

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ทรงสืบทอดวิชาคุณและคัมภีร์ยาในพระนาม “หมอพร” มีพระอัจฉริยภาพด้านสมุนไพรอย่างอเนกอนันต์ จนได้รับพระราชสมัญญาว่า “พระบิดาแพทย์แผนไทย”

ปัจจุบัน ตำรายาหลวงปู่สุข ถือเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้มาตรฐานของ กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข ส่วนที่ จ.ชัยนาท ได้อนุรักษ์สืบสานตำรายาสมุนไพรหลวงปู่สุขจากบรรดาลูกศิษย์ที่มีตำรายาสมุนไพรครอบครองอยู่ ทั้งใบข่อย ใบลาน สมุดตำรายา โดยได้อ่านและแปลตำรายาสมุนไพรจากภาษาขอม ภาษาไทยโบราณ ให้เป็นภาษาไทย ปัจจุบันที่เข้าใจง่าย และนำมารวบรวมไว้ในอาคารแสดงตำรายาสมุนไพรหลวงปู่สุข ภายในบริเวณวัดปากคลองมะขามเฒ่า โดยเปิดให้บริการแก่ประชาชนได้เข้าชมด้วยครับ.

ชอกแซกงานศิลป์

กลับมาอีกครั้งพร้อมความเคลื่อนไหวในแวดวงศิลปะ วัฒนธรรม...นิทรรศการ “ศิลปกรรมสมัยรัชกาลที่ ๙” นิทรรศการ ซึ่งเป็นส่วนต่อขยายของนิทรรศการถาวรของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ เรื่องพัฒนาการทางด้านทัศนศิลป์ของไทย โดยนิทรรศการจัด

แสดงผลงานชิ้นเยี่ยมของ ศิลปินชั้นครู ศิลปินแห่งชาติ และศิลปินที่มีชื่อเสียง ทั้งผลงาน จิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ และสื่อผสม แสดง ต่อเนื่อง ณ อาคารนิทรรศการ 3 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ถนนเจ้าฟ้า

นิทรรศการ Eye Scramble ครั้งที่ 2 โดย นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 สาขา จิตรกรรม คณะศิลปะจิตร สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ นำ

ผลงานจัดแสดงเผยแพร่สู่สาธารณชนและเป็นการพัฒนาศักยภาพการสร้างสรรค์ผลงาน แสดงถึง 20 มกราคม ณ ห้องปฏิบัติการ 1 และ 2 หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนิน

ปิดท้ายที่นิทรรศการ “The Way We Were” โดยศิลปินกลุ่ม NOW สร้างสรรค์ศิลปะแสดงผลงานร่วมกัน จัดแสดงจากนี้ ถึง 4 มีนาคม ในพื้นที่ศิลปะหอศิลป์จามจุรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กลางกระแส

ข่าววัยรุ่นนับสิบคนเสียชีวิตจากการใช้สารเสพติดชนิดใหม่ที่เรียกว่า “เคนมผง” สร้างความสนใจต่อสังคมในมุมกว้าง สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สถาบันยุวทัศน์แห่งประเทศไทย (ยท.) ได้จัดเสวนาออนไลน์ผ่านช่องทางเฟซบุ๊กของ สสส. และสถาบันยุวทัศน์

ดร.สาธิต ปิตุเตชะ รวม.สาธารณสุข ในฐานะรองประธานกรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ คนที่ 1 ได้ร่วม

(องค์การมหาชน) ในฐานะกุมารแพทย์เด็กและวัยรุ่น กล่าวถึงความเชื่อมโยงระหว่างบุหรีกับยาเสพติดประเภทอื่น ๆ ว่า ในทางการแพทย์สามารถอธิบายได้ชัดเจนว่าเด็กหรือเยาวชนคนใดที่มีพฤติกรรมเสติดบุหรีหรือบุหรีไฟฟ้าและรับนิโคตินเข้าไปเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง จะส่งผลต่อสมองให้เปิดรับยาเสพติดอื่น ๆ ผ่านการกระตุ้นจาก **ฮอร์โมนออกซิโทซิน (Oxytocin)** หรือฮอร์โมนที่สร้างความสัมพันธ์การยอมรับจากหมู่เพื่อนของวัยรุ่นผ่านคำพูดต่าง ๆ เช่น เพื่อนทำได้ ของแบบนี้ต้องลอง เจ๋ง สุดขอลดเลยเพื่อน

“นิโคตินในบุหรีหรือบุหรีไฟฟ้าจะวิ่งเข้าสู่สมองภายในไม่กี่ 10 วินาที และเข้าไปบ่มเพาะสมองของเด็กและเยาวชนให้ไวต่อสารเสพติดต่าง ๆ รวมถึงการกระตุ้นสมองส่วนอารมณ์ให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ตามมาอีกมากมาย ทั้งนี้ จึงอยากเตือนไปยังเยาวชนทุกคนให้หนีถึงสุขภาพของตนเองเป็นหลัก เพราะหากสมอง

'บุหรีแค่ 10 วินาที' กระตุ้นสมองหาสิ่งเสพติด

เสวนาด้วย กล่าวว่ จากการรวมกลุ่มเสวนาเคนมผง ซึ่งมีเด็กและเยาวชนรวมอยู่ด้วยนั้น สร้างความตื่นตระหนกให้แก่ประชาชนทั่วประเทศ โดยเฉพาะในช่วงนี้ที่มีการเฝ้าระวังการรวมกลุ่มหรือจัดกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดการแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลทำให้บุคลากรสาธารณสุข ต้องมีภาระเพิ่มขึ้นในการรักษาโรคจากการเสพยาเสพติดของเด็กและเยาวชน จากข้อมูลการบำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติดของสถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี (สบยช.) ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2561 ถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2562 พบผู้ป่วยทั้งหมด 3,803 คน เป็นเพศชาย 3,256 คน และเพศหญิง 547 คน กลุ่มผู้ป่วยที่มากที่สุดอยู่ในช่วงวัยรุ่นอายุระหว่าง 20-24 ปี 726 คน รองลงมาได้แก่ช่วงอายุระหว่าง 25-29 ปี 692 คน

“เด็กและเยาวชนเป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากลอง แต่จะทำอย่างไรให้การอยากรู้อยากลองอยู่ในขอบเขตของความถูกต้อง ซึ่งเรื่องนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ส่วนราชการมีนโยบายการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง มีการจับกุมดำเนินคดีกับผู้จำหน่าย และการให้ความรู้ผ่านสถานศึกษาหรือกิจกรรมต่าง ๆ สำคัญที่สุดคือพ่อแม่ผู้ปกครองที่ต้องมีส่วนรับผิดชอบดูแลบุตรหลาน ซึ่งอาจเริ่มค้นได้จากการสร้างความตระหนักรู้จากการไม่สูบบุหรี เพราะบุหรีอาจเป็นต้นทางสู่ยาเสพติดชนิดอื่น ๆ ของวัยรุ่นไทย เห็นได้จากรายงานการสำรวจของศูนย์วิจัยเอแบคโพล ปี 2547 พบว่า นักเรียนที่สูบบุหรี กว่า 100 คน จะมีพฤติกรรมเสี่ยงใช้ยาเสพติดสูงถึง 10 คน” ดร.สาธิต กล่าว

ด้าน รศ.นพ.สุริยเดว ทรีปาตี ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม เด็ก.

สมองถูกทำลาย

เราถูกทำลายไปแล้วจากสิ่งเสพติด อาจทำให้การคิดวิเคราะห์ การควบคุมอารมณ์ การอยู่ร่วมกันทางสังคมของเราสูญเสียไปโดยสิ้นเชิง” รศ.นพ.สุริยเดว กล่าว

ด้าน นพ.สราวุธ บุญชัยพานิชวัฒนา ผู้อำนวยการ

การสถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี (สบยช.) กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข กล่าวว่า ส่วนประกอบของยาเคนมผงที่มีการนำมาใช้เป็นยาเสพติด พบว่ามีมิกซ์อินทรายถึงชีวิต ส่วนผสมของยาเคนมผง มียาเคหรือเคตามีน (Ketamine) เป็นส่วนประกอบหลักร่วมกับยาไอซ์ เฮโรอีนและยานอนหลับที่เรียกว่าโรเซ่ นำมาผสมและบดรวมกันจนละเอียดจะมีลักษณะคล้ายเมฆ จึงเป็นที่มาของการเรียกว่ายาเคนมผง ขณะที่ผู้ที่นำเคตามีนไปใช้เสติด จะมีผลข้างเคียงที่อันตรายได้ เช่น อาการกดระบบประสาทรุนแรง คล้ายคนเมามากจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การรับรู้และตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมทั้งภาพ แสง หรือเสียงเปลี่ยนแปลงไป ระบบการทำงานของหัวใจและการหายใจผิดปกติ รวมไปถึงส่งผลต่ออาการทางจิต เช่น ฝันร้าย เพ้อคลั่ง ประสาทหลอน จนนำไปสู่คนวิกลจริตได้

บุหรียังเป็นสารเสพติดที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เด็กพบเห็นได้ทั้งคนใกล้ตัว ร้านค้าในชุมชน ดังนั้นจึงต้องสร้างภูมิคุ้มกันตั้งแต่

ข่าวสด

Khao Sod
Circulation: 950,000
Ad Rate: 1,100

Section: อาทิตยไส/พระเครื่อง

วันที่: อาทิตย 17 มกราคม 2564

ปีที่: 30

ฉบับที่: 11008

Col.Inch: 31.04 Ad Value: 34,144

หน้า: 19(บน)

PRValue (x3): 102,432

คลิป: ชาว-ดำ

หัวข้อข่าว: ตั้งอนุกก.จัดทำไตรปิฎกภาษาอังกฤษ

ตั้งอนุกก.จัดทำไตรปิฎกภาษาอังกฤษ

นายเกรียงศักดิ์ บุญประสิทธิ์ อธิบดีกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม เปิดเผยว่า ตามที่กรมการศาสนา เสนอโครงการจัดทำพระไตรปิฎก ฉบับภาษาอังกฤษ เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล และเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสที่พระองค์เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์ของประเทศไทย และประกาศพระองค์เป็นพุทธศาสนูปถัมภก ถือเป็นเหตุการณ์สำคัญและศักดิ์สิทธิ์อย่างยิ่งที่ต้องจารึกไว้ในประวัติศาสตร์ไทย และเพื่อเผยแพร่และสืบทอดพระพุทธศาสนาสู่ประชาคมโลก

เมื่อเร็วๆ นี้ นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานกรรมการอุปถัมภ์โครงการจัดทำพระไตรปิฎก ฉบับภาษาอังกฤษ (Tipitaka English Version) มีคำสั่งคณะกรรมการอุปถัมภ์โครงการจัดทำพระไตรปิฎก ฉบับภาษาอังกฤษ แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำพระไตรปิฎก ฉบับภาษาอังกฤษ โดยมีพระพรหมบัณฑิต (ประชูก ธรรมจิตโต) เจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาส กรรมการมหาเถรฯ เป็นประธานคณะกรรมการดังกล่าว

ด้านนายสีปป์บวร แก้วงาม โฆษกสำนักพุทธฯ กล่าวว่า ที่ประชุมมหาเถรฯ รับทราบตามที่นายวิษณุ มีคำสั่งคณะกรรมการอุปถัมภ์โครงการจัดทำพระไตรปิฎก ฉบับภาษาอังกฤษ แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำพระไตรปิฎก ฉบับภาษาอังกฤษแล้ว

โดยคณะกรรมการประกอบด้วย 1.พระพรหมบัณฑิต ประธานอนุกรรมการ 2.พระเทพพรหมธี (ประสิทธิ์ พรหมรังสี) รองประธานอนุกรรมการ 3.พระราชปฏิภาณโกศล (สมคิด จินตามโย) รองประธานอนุกรรมการ 4.พระเทพเวที (พล อากาศโร) อนุกรรมการ 5.พระเทพสุวรรณเมธี (สุชาติ กิตติปัญญา) อนุกรรมการ 6.พระราชปริยัติมุนี (เทียบ สิริญาโณ) อนุกรรมการ 7.พระเทพศากยวงศ์มัจฉิต (อนิลมาน ชัมมสาภิโย) อนุกรรมการ 8.พระคัมภาย ชุ่มสามิ อนุกรรมการ 9.อธิบดีกรมการศาสนา อนุกรรมการ 10.ผอ.สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ อนุกรรมการ

11.ศ.พิเศษ จันงค์ ทองประเสริฐ อนุกรรมการ 12.ศ.มณีรัตน์ สวัสดิวัฒน์ ณ อยุธยา อนุกรรมการ 13.ศ.พิเศษ ร้อยโท บรรจบ บรรณรุจิ อนุกรรมการ 14.ศ.วัชรระ งามจิตรเจริญ อนุกรรมการ 15.ผศ.ประพนธ์ อิศววิรุฬหาร อนุกรรมการ 16.นายโรบิน มัวร์ อนุกรรมการ 17.พระราชปริยัติกวี (สมจินต์ สัมมาปัญญา) อนุกรรมการและเลขานุการ 18.พระมหาหรรษา ชัมมहाโส อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ 19.พระครูโสภณปริยัตยานุกิจ (อาทิตย อัดอเวที) อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ 20.รองอธิบดีกรมการศาสนา อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ 21.รอง ผอ.สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ผู้ช่วยเลขานุการ

เรือนไม้สักเมืองแพร์-ภูมิอาคารไม้คลาสสิกในถิ่นเหนือ

โดย : พลาดิศจัย สิทธิชัยกิจ

Paladisai@siamrecorder.com

จากเหตุที่มีการร้องเรียนถึงการรื้ออาคารไม้สักเก่าที่เมืองแพร์ ซึ่งเชื่อว่าเป็นอาคารเก่าที่บริษัทบอมเบย์ เบอร์มา เทรดดิ้ง สร้างไว้อยู่นอกกำแพงเมืองแพร์ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ริมแม่น้ำยม จึงได้ตามรอยสยาม ไปกับนายประทีป เพ็งตะโก อธิบดีกรมศิลปากรและคณะ ซึ่งเดินทางสรุปผลการศึกษาและการอนุรักษ์เรือนไม้สัก ด้วยกรมศิลปากรโดยสำนักงานศิลปากรที่ ๘ นั้น ได้ตรวจสอบอาคารหลังที่ถูกรื้อถอนนี้พบว่ามีการสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.๒๔๙๒ อาคารหลังนี้เป็นเรือนไม้ประยุกต์ หรือสถาปัตยกรรมแบบโคโลเนียล มีลักษณะผสมผสานกันระหว่างแบบอาคารท้องถิ่นและอาคารแบบตะวันตก ที่มีความนิยมสร้างขึ้นในสมัยนั้น ซึ่งเป็นสำนักงานป่าไม้อายุ ๑๒๐ ปี โดยอ้างอิงจากภาพถ่ายทางอากาศ ส่วนอาคารไม้ของบอมเบย์เบอร์มานั้นได้ถูกน้ำพัดเสียหายไปก่อนหน้านั้นแล้ว

ด้วยเหตุที่เมืองแพร์เป็นเมืองที่เปิดการค้าสัมปทานทำไม้โดยเฉพาะเป็นแหล่งไม้สักสำคัญของประเทศไทยมาตั้งแต่อาณาจักรล้านนาโดยบริษัทบอมเบย์ เบอร์มา เป็นบริษัทของอังกฤษซึ่งเริ่มทำไม้ในประเทศพม่าเพื่อส่งออกไม้ไปยังจีนอินเดียมาก่อน ซึ่งนิยมใช้ “ไม้สัก” ต่อเรือสินค้า ซึ่งถือว่าเป็นไม้ที่มีคุณภาพ ต่อมาภายหลังได้เริ่มเข้ามาขอสัมปทานทางภาคเหนือของไทย ด้วยมีป่าไม้ยังอุดมสมบูรณ์ และค่าสัมปทานถูกกว่าพม่า จึงทำให้มีการนำคนงานพม่าเข้ามาเมืองแพร์ด้วย

เพื่อช่วยทำไม้จนเป็นอุตสาหกรรมหลักของเมือง อีกทั้งเป็นจังหวัดที่บุกเบิกการสอนด้านการทำป่าไม้เริ่มจากโรงเรียนป่าไม้ ระดับประกาศนียบัตรในปี

บ้านวงศ์บุรี

คุ้มเจ้าหลวง

บ้านเจ้าหนานไชยวงศ์

พ.ศ.๒๔๙๘ ซึ่งต่อมาได้ต่อการศึกษาได้ถึงปริญญา จนเกิดเป็นคณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในปัจจุบัน ด้วยเหตุที่เมืองแพร์มีคำขวัญประจำจังหวัดว่า “ม่อฮ่อมไม้สัก ถิ่นรักพระลอ ช่อแฮศรีเมือง ลือเลื่องแพะเมืองผี

แนวหน้า

Naew Na
Circulation: 900,000
Ad Rate: 1,250

Section: สุดสัปดาห์/-

วันที่: อาทิตย์ 17 มกราคม 2564

ปีที่: 41

ฉบับที่: 14508

หน้า: 19(บน)

Col.Inch: 101.45 Ad Value: 126,812.50

PRValue (x3): 380,437.50

ศิลปิน: สีสี่

คอลัมน์: ภูมิบ้านภูมิเมือง: เรือนไม้สักเมืองแพร่-ภูมิอาคารไม้คลาสสิกในถิ่นเหนือ

วัดจองสวรรค์

คุ้มวิชัยราชา

เรือนเก่าในแพร่

แบบอาคารเก่าไม้สัก

โรงเก็บไม้อาคารเก่า

เต็นท์คนงานทำไม้-P.Marshall

ปล่อยไม้ลงน้ำยม

สำรวจสถานที่อาคารเก่า

ประติมากรรมเพิงตะโก อธิบดีกรมศิลปากร

“คนแพร่นี้ใจงาม” สะท้อนถึงอัตลักษณ์เฉพาะของเมือง จนรู้กันทั่วไปว่าเมืองแพร่มีการสร้างบ้านหรือเรือนไม้สักกันมาก เรือนไม้สักแต่ละแห่งมีอายุกว่าร้อยปี และเป็นหลักฐานแสดงภูมิปัญญาสุดยอดเยี่ยมที่สร้างบ้านด้วยการเข้จรวงเข้าเตื่อยไม้

โดยไม่มีการตอกตะปู ประดับด้วยลายฉลุแบบขนมปังขิง ซึ่งเรือนไม้สักสมัยนั้นใช้ไม้สักยืนต้นอายุเป็น ๑๐๐ ปี ซึ่งเป็นไม้สักที่มีเนื้อไม้แข็งแรงทนทาน ด้วยถือว่า ไม้สักนั้นเป็นทรัพยากรที่มีค่าสูงและได้รับความนิยมในกลุ่มเจ้านายและพ่อค้าไม้ เรือนเก่าโบราณที่ยังพอเห็นอยู่หลายแห่ง เช่น คุ้มเจ้าหลวง เรือนที่ทำการเจ้าผู้ครองนครแพร่องค์สุดท้าย สร้างขึ้นเมื่อ

พ.ศ.๒๔๓๕ เป็นอาคารครึ่งตึกครึ่งไม้สองชั้น ตัวเรือนทาสีครีม ชลิลสีเขียวอ่อน ประดับด้วยไม้สักฉลุ เป็นสถาปัตยกรรมไทยผสมยุโรปสวยงามตามสมัยนิยม ด้านหน้ามีรูปปั้น

เจ้าหลวงพิริยเทพวงศ์ เจ้าเมืองนครแพร่องค์สุดท้าย บ้านวงศ์บุรี สถาปัตยกรรมเรือนขนมปังขิง สร้างเมื่อ พ.ศ.๒๔๕๐ เป็นคุ้มของเจ้าพรหมหรือหลวงพงษ์พิบูลย์และเจ้าสุนันทา วงศ์บุรี คุ้มพระวิชัยราชา เรือนไม้สักทรงมะนิลาสร้างชั้น

อาคารเก่าเรือนเขียว

แนวหน้า

Naew Na
Circulation: 900,000
Ad Rate: 1,250

Section: สุดสัปดาห์/-

วันที่: อาทิตย์ 17 มกราคม 2564

ปีที่: 41

ฉบับที่: 14508

หน้า: 19(บน)

Col.Inch: 101.45 Ad Value: 126,812.50

PRValue (x3): 380,437.50

ศิลปิน: สีสี่

คอลัมน์: ภูมิบ้านภูมิเมือง: เรือนไม้สักเมืองแพร่-ภูมิอาคารไม้คลาสสิกในถิ่นเหนือ

ระหว่างปี พ.ศ.๒๔๓๔-๓๘ วัดจอมสวรรค์ เรือนศาลา การเบรียญยกพื้นสูงไม้สักสถาปัตยกรรมนิยมแบบ พม่า มีหลังคาซ้อนชั้นลดหลั่นกัน ประดับด้วยไม้สลัก ศิลปะพม่า อาคารพิพิธภัณฑ์ไม้สัก เดิมเป็นอาคาร บริษัทอีสต์เอเชียติก จำกัด ผู้ได้รับสัมปทานจัดการ ป่าไม้ในยุคต้นจนถึง พ.ศ.๒๔๗๘ จึงมอบพื้นที่ ๖ ไร่ พร้อมอาคารไม้สักหลายหลังให้รัฐบาลสยาม ต่อมาได้ตั้ง โรงเรียนการป่าไม้ แห่งแรก ส่วนอาคาร ไม้สักที่มีการรื้อนี้เป็นเรือนไม้ 2 ชั้น สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ.๒๔๓๒ ครั้งบริษัทบอมเบย์ เบอรัมา (Bombay Burmah Trading Corporation) เข้ามาทำไม้ในเมือง แพร่ โดยได้รับสัมปทานทำไม้ในบริเวณป่าแม่ข่ายม ตะวันตก อาคารหลังนี้ตั้งอยู่บริเวณท่าหน้าบ้าน เขตวัน อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ซึ่งเป็น แหล่งพักไม้ หลังจากที่ยกคสัญญาสัมปทานป่าไม้ใน เมืองแพร่ ทางบริษัทได้ยกให้ไว้กับรัฐบาล

ปัจจุบันเป็นบริเวณสวนรุกขชาติเขตวัน ริมแม่น้ำยม อยู่ในความดูแลของสำนักบริหาร พื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๓ (แพร่) การรื้ออาคารเก่าอายุ กว่า ๑๐๐ ปีนั้น แม้ว่าจังหวัดเชียงใหม่มีโครงการ แต่ก็ได้ไม่ได้ให้รื้อ ให้ทำการปรับปรุงซ่อมแซม แต่เมื่อไปรื้อแล้ว จนมีการร้องเรียนจากเครือข่าย ประชาชนขึ้น จึงทำให้มีการประชุมหารือและเร่ง พื้นฟูให้เหมือนเดิม โดยกรมศิลปากรได้ชุดสำรวจ ทางวิชาการและศึกษาข้อมูลเพื่อเสนอแนวทางการอนุรักษ์ให้กับผู้รับผิดชอบโดยตรงดำเนินงาน ต่อไปโดยมีเครือข่ายภาคประชาชนมีส่วนร่วมด้วย ช่วยกันติดตามดูแล